

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Ankieta

Na czym polega:

Formularz pytań (papierowy lub online) wypełniany przez uczniów. Może obejmować pytania zamknięte i otwarte.

Plusy/minusy:

- szybko daje liczby i procenty,
- łatwo porównać klasy czy grupy uczniów (np. chłopcy-dziewczęta),
- ryzyko powierzchownych odpowiedzi,
- wymaga czasu by wypełnić i dobrej dystrybucji, by była reprezentatywna,
- w praktyce raczej dla starszych uczniów – młodszy mogą wypełniać, ale trudniej im ankietę przygotować i analizować.

Kiedy się sprawdza:

gdy aktywiści SU chcą pokazać dyrekcji i/lub nauczycielom twarde dane („30% uczniów...”) lub porównać grupy. Mniej trafne, gdy badamy emocje i relacje.

Jak przygotować:

- aktywiści SU (z opiekunem) układają pytania (zalecane 8–10 maks.),
- starsi uczniowie mogą samodzielnie przygotować formularz w Google Forms,
- analiza: aktywiści SU liczą procenty, wybierają cytaty,
- wyniki przedstawia dyrekcji i całej szkole (apel, plakat, raport).

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Ściana opinii/gadająca ściana

Na czym polega:

W widocznym miejscu w szkole aktywiści SU wieszają plakat/tablicę z pytaniem (np. „W mojej szkole lubię... / brakuje mi...”). Uczniowie dopisują odpowiedzi.

Plusy/minusy:

- anonimowość sprzyja szczerości,
- prosta organizacyjnie,
- nadaje się zarówno dla młodszych, jak i starszych uczniów,
- odpowiedzi mogą być chaotyczne, czasem mało konkretne.

Kiedy się sprawdza:

gdy chcemy zebrać szerokie spektrum opinii, szczególnie od uczniów, którzy rzadko mówią na forum. Mniej użyteczna, gdy potrzeba liczb i dokładnych proporcji.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują plakat i pytania,
- uczniowie mogą powiesić i prowadzić samodzielnie,
- po tygodniu zbierają kartki i grupują odpowiedzi,
- analiza i podsumowanie: SU, adresowane do całej szkoły (tablica, apel, media społecznościowe).

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Pytania na sznurku

Na czym polega:

W korytarzu wieszamy sznurek, na którym uczniowie przyczepiają karteczki z odpowiedziami na proste pytanie („Co byś zmienił w korytarzach?”).

Plusy/minusy:

- proste, wizualne, angażujące,
- nadaje się też dla młodszych uczniów,
- pytanie musi być bardzo dobrze dobrane, bo inaczej odpowiedzi będą zbyt ogólne.

Kiedy się sprawdza:

przy badaniu opinii nt. konkretnej przestrzeni lub zwyczaju. Mniej przydatne, gdy SU chce badać wiele obszarów naraz.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują pytanie i sznurek z klamerkami,
- uczniowie sami mogą prowadzić i zbierać karteczki,
- analiza: grupowanie odpowiedzi,
- wyniki można pokazać na korytarzu obok pytania.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Dyskusje klasowe

Na czym polega:

Wychowawca lub reprezentant SU prowadzi dyskusję w klasie wg scenariusza (np. „co chcemy zmienić w szkole?”). Klasa wypracowuje wnioski (np. plakat). Raczej dla starszych klas – w młodszym uczniom trudniej samodzielnie prowadzić dyskusję i utrzymać uwagę podczas niej.

Plusy/minusy:

- włącza wszystkich uczniów,
- pogłębia temat,
- czasochłonne,
- wymaga przygotowania scenariusza.

Kiedy się sprawdza:

gdy temat jest ważny dla wielu klas i potrzebujemy pogłębionych odpowiedzi. Mniej użyteczna do szybkiej diagnozy.

Jak przygotować:

- aktywiści SU (z opiekunem) przygotowują scenariusz pytań,
- wychowawcy lub reprezentanci klas prowadzą,
- analiza: aktywiści SU zbierają plakaty/wnioski i opracowują podsumowanie,
- wyniki: rada pedagogiczna, dyrekcja, cała szkoła.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Spacer badawczy

Na czym polega:

Grupa uczniów z SU oprowadza się nawzajem po szkole, komentując różne miejsca („jak się tu czujemy?”, „co warto zmienić?”). Spostrzeżenia są notowane. Raczej dla starszych uczniów.

Plusy/minusy:

- metoda aktywna,
- daje konkretne obserwacje,
- trudniej analizować duże grupy notatek.

Kiedy się sprawdza:

gdy temat dotyczy przestrzeni (stołówka, boisko, korytarze). Mniej użyteczne w diagnozie ogólnej.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują pytania do obserwacji,
- uczniowie prowadzą spacer w małych grupach,
- analiza: aktywiści SU zbierają notatki, grupują spostrzeżenia,
- wyniki: raport lub mapa szkoły z komentarzami.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Mapowanie

Na czym polega:

Grupa badawcza wybiera miejsca, o którym chce dowiedzieć się, jak są one postrzegane- ważne, lubiane, problemowe (np. gdzie najchętniej uczniowie spędzają przerwy). Przygotowuje konkretne pytania, które zada innym uczniom na jego temat, np. co w nim lubią, czy spotykają się tu ze znajomymi, co by zmienili. Notuje odpowiedzi, żeby móc je na koniec przeanalizować.

Plusy/minusy:

- wizualne i angażujące,
- łatwe do zrozumienia,
- angażuje, mogą stosować także młodsi uczniowie.
- wymaga przygotowania planu szkoły.

Kiedy się sprawdza:

przy badaniu przestrzeni, relacji, bezpieczeństwa. Mniej użyteczne w diagnozach ogólnych.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują plan szkoły i pytania,
- uczniowie nanoszą odpowiedzi w klasach,
- analiza: aktywiści SU zbierają mapy i grupują wskazania,
- wyniki: wystawa map w szkole.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Wywiady

Na czym polega:

Uczniowie przeprowadzają rozmowy z rówieśnikami, nauczycielami lub dyrektorem na wybrany temat.

Plusy/minusy:

- pozwala zrozumieć głębiej,
- wymaga przygotowania,
- trudniej analizować
- raczej dla starszych uczniów.

Kiedy się sprawdza:

przy badaniu skomplikowanych tematów („jak się czują pierwszoklasiści w nowej szkole?”). Mniej przydatne, gdy potrzebne są liczby.

Jak przygotować:

- aktywiści SU (z opiekunem) przygotowują pytania,
- uczniowie prowadzą wywiady i notują,
- analiza: aktywiści SU grupują odpowiedzi i cytaty,
- wyniki: raport dla szkoły.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Photovoice

Na czym polega:

Uczniowie robią zdjęcia miejsc, sytuacji pokazujących potrzeby lub problemy. Zdjęcia są potem omawiane i prezentowane.

Plusy/minusy:

- kreatywne, atrakcyjne,
- bardzo wizualne,
- wymaga zgód na zdjęcia, zachowania zasad RODO i dobrej moderacji.
- raczej dla starszych uczniów.

Kiedy się sprawdza:

gdy temat dotyczy przestrzeni i atmosfery szkoły. Mniej użyteczne do szybkiej diagnozy liczbowej.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują instrukcję („pokaż, co w szkole ci przeszkadza”),
- uczniowie robią zdjęcia telefonami,
- analiza: wspólna dyskusja aktywistów SU + uczniowie,
- wyniki: wystawa zdjęć, prezentacja dla dyrekcji.

Metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Głosowanie kropkami

Na czym polega:

Uczniowie głosują nakleając naklejki w kształcie okrągłych kropek, ewentualnie małe karteczki samoprzylepne lub stawiając mazakiem kropki obok zapisanych na plakatach pomysłów lub nazw potrzeb. Każdy głosujący ma np. 3 głosy.

Plusy/minusy:

- szybkie wskazanie priorytetów,
- nadaje się dla młodszych i starszych uczniów,
- nie daje głębokiej analizy, tylko ranking.

Kiedy się sprawdza:

gdy trzeba wybrać priorytety spośród wielu pomysłów. Mniej użyteczne, gdy potrzebne są szczegółowe opisy.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowuje listę pomysłów i kropki,
- uczniowie głosują w klasach lub na korytarzu,
- analiza: zliczenie kropek,
- wyniki: ranking pomysłów do działań SU.

Zaawansowane metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Focus

Na czym polega:

Moderowana rozmowa w małej grupie (6–10 osób) nt. wybranego tematu.

Plusy/minusy:

- daje pogłębione dane,
- wymaga moderatora i zapisu dyskusji,
- raczej dla starszych uczniów.

Kiedy się sprawdza:

gdy SU bada skomplikowany problem (np. ocenianie). Mniej przydatne w szybkiej diagnozie.

Jak przygotować:

- aktywiści SU wybierają grupę uczniów i pytania,
- opiekun lub starszy uczeń moderuje,
- analiza: zapis dyskusji i wnioski,
- wyniki: raport dla dyrekcji.

Zaawansowane metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

World Café

Na czym polega:

Duża dyskusja, w której uczniowie wędrują między stolikami z różnymi pytaniami.

Plusy/minusy:

- angażuje wiele osób,
 - daje szeroką perspektywę,
 - czasochłonne,
 - wymaga miejsca i przygotowania,
- o propozycja raczej dla starszych uczniów SU.

Kiedy się sprawdza:

przy dużych, strategicznych tematach. Mniej przydatne w codziennej pracy SU.

Jak przygotować:

- aktywiści SU (z opiekunem) przygotowują pytania,
- uczniowie moderują stoliki,
- analiza: SU zbiera notatki z każdego stolika,
- wyniki: wnioski dla całej szkoły.

Zaawansowane metody diagnozy potrzeb uczniów i uczennic

Open Space

Na czym polega:

Spotkanie, gdzie uczniowie sami zgłaszają tematy do dyskusji, a uczestnicy wybierają, w której grupie uczestniczą.

Plusy/minusy:

- daje pełną swobodę i inicjatywę uczniom,
- wymaga doświadczenia i dobrej organizacji,
- propozycja raczej dla starszych uczniów.

Kiedy się sprawdza:

przy badaniu bardzo szerokich tematów. Mniej użyteczne w szybkiej diagnozie.

Jak przygotować:

- aktywiści SU przygotowują ramy spotkania,
- uczniowie zgłaszają tematy i prowadzą grupy,
- analiza: notatki z grup,
- wyniki: wspólne podsumowanie.